

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ-ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ &
KING'S COLLEGE LONDON, CENTRE FOR HELLENIC STUDIES
ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ:
ΣΥΓΚΡΙΤΟΛΟΓΙΚΑ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ, ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ

**Διεθνής ημερίδα προς τιμήν του David Ricks,
Ομότιμου Καθηγητή του King's College London**

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: Γεωργία Γκότση
Γραμματέας: Gonda Van Steen
Μέλη: Στέση Αθήνη & Αθηνά Βογιατζόγλου

ΧΟΡΗΓΟΙ

Πανεπιστήμιο Πατρών
Τμήμα Φιλολογίας, Παν. Πατρών
Centre for Hellenic Studies, KCL

Γραμματειακή υποστήριξη:

Χιόνα Οικονομάκη, Ανδριάννα Ταγκαλάκη, Νικολίτσα Φουντά

URL: ricks2024.upatras.gr

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ**
UNIVERSITY OF PATRAS

KING'S
College
LONDON

Πρόγραμμα

10.00-10.20 Χαιρετισμοί

Γεωργία Γκότση, Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής

Χρήστος Ι. Μπούρας, Πρύτανης του Πανεπιστημίου Πατρών

Ευφημία Δ. Καρακάντζα, Πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας

10.20-10.50 Εναρκτήρια ομιλία

Διονύσης Καψάλης, Ποίηση μεταφρασμένη, ποίηση σε μετάφραση

Α΄ Συνεδρία: Για την ποίηση: ερμηνεία και κριτική

Πρόεδρος **Roderick Beaton**

10.50-11.10 **Βασιλική Δημουλά**, Μία αδυναμία όχι χωρίς κάποια δύναμη: παραδείγματα από τη νεοελληνική λογοτεχνία

11.10-11.30 **Φιόνα Αντωνελάκη**, Η απαγγελία της καβαφικής ποίησης στον μεσοπόλεμο: από τη διάλεξη στη σκηνική παρουσίαση

11.30-11.50 **Nikolas P. Kakkoufa**, The Shade of C.P. Cavafy: Affective Inheritances in Modern Greek Queer Poetry

11.50-12.10 **Λιάνα Γιαννακοπούλου**, Η σκιά του Ομήρου στην ποίηση των Ελληνίδων ποιητριών (1945-2010)

12.10-12.30 **Αθηνά Βιογιατζόγλου**, “τον καλπασμό τους να το κάμουμε φτερούγα”: Το άλογο στην ποίηση και την ποιητική του Άγγελου Σικελιανού

12.30-13.00 Συζήτηση

13.00-15.00 Διάλειμμα

Β΄ Συνεδρία: Διαγλωσσικές και λογοτεχνικές διασταυρώσεις

- Πρόεδρος **Gonda Van Steen**
- 15.00-15.20 **Irene Loulakaki-Moore**, Translating the Unknown: Andonis Fostieris's Poems of Poetics in Translation
- 15.20-15.40 **Βασίλης Λέτσιος**, Ο Κωνσταντίνος Θεοτόκης μεταφράζει τη *Σακούντα* του Καλιδάσα και «κατά το Μαχαβάρατα»
- 15.40-16.10 **Γεωργία Γκότση & Γεωργία Φαρίνου-Μαλαματάρη**, Παπαδιαμάντης και Τέννυσον: Μια σύνθετη διακειμενική συνομιλία
- 16.10-16.30 **John Kittmer**, Tackling a Monstrous Masterpiece: Translation Challenges in Ritsos's Verse Autobiography
- 16.30-16.50 **Anthony Hirst**, Haiku and Tanka in Japanese, Greek and English
- 16.50-17.15 Συζήτηση
- 17.15-17.20 **David Ricks**
- 17.20-17.30 **Στέση Αθήνη**, Κλείσιμο των εργασιών της Ημερίδας

Περιλήψεις και βιογραφικά

Διονύσης Καψάλης, Ποίηση μεταφρασμένη, ποίηση σε μετάφραση

Η παρουσίαση ρίχνει μια σύντομη ματιά, με λίγα σχετικά παραδείγματα, στο πώς τα αγγλικά και τα ελληνικά ενίοτε ανταμώνουν και ανταλλάσσουν δώρα στο έδαφος της ποίησης.

Ο **Διονύσης Καψάλης** σπούδασε Φιλολογία στις ΗΠΑ και στο Λονδίνο. Έχει δημοσιεύσει ποιητικά βιβλία, τόμους με δοκίμια, θεατρικές και ποιητικές μεταφράσεις, καθώς και πολλές μελέτες, άρθρα και επιφυλλίδες σε περιοδικά και εφημερίδες. Εργάστηκε στο Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ), όπου από το 1999 ως το 2021 κατείχε τη θέση του διευθυντή. Από το 2007 διδάσκει το μάθημα της λογοτεχνίας στη Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου. Είναι επίτιμος διδάκτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (2015) και έχει επίσης τιμηθεί με το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνικής Μετάφρασης για τον *Άμλετ* (2015), με το Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων (2017) και με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης για τις *Σημειώσεις για τη μουσική του κόσμου* (2021).

Βασιλική Δημουλά, Μία αδυναμία όχι χωρίς κάποια δύναμη: παραδείγματα από τη νεοελληνική λογοτεχνία

Η ανακοίνωση εστιάζει στην έννοια της αδυναμίας (*weakness, Ohnmacht*) όπως αναδύεται στην ευρωπαϊκή φιλοσοφική παράδοση σε σχέση με τη χριστιανική θρησκεία, οι συνάψεις της οποίας με τη νεοελληνική λογοτεχνία αποτελούν ερευνητικό ενδιαφέρον του David Ricks ("*Cavafy and the Body of Christ*", "*Modern Greek Literature and Orthodoxy*"). Σημείο εκκίνησης για μια γενεαλογία της έννοιας είναι οι μετασχηματισμοί της αρχαιοελληνικής «ακρασίας» στα χριστιανικά κείμενα περί αδυναμίας της σάρκας, ενώ κέντρο του ενδιαφέροντος αποτελούν οι περαιτέρω μεταμορφώσεις της στην ευρωπαϊκή σκέψη του 20ού αι., κυρίως η «ασθενής μεσσιανική δύναμη» του Walter Benjamin («Θέσεις για την έννοια της ιστορίας») και ο νεολογισμός *improuvoir* του Jacques Derrida. Ο Derrida συνδυάζει την αδυναμία με μια δύναμη (*un rouvoir*) που διαφέρει από εκείνη της ηγεμονίας και μπορεί να λειτουργήσει ανατρεπτικά ως προς την κλειστότητα των ιδεολογικών συστημάτων. Στο βαθμό που η αδυναμία μας παραπέμπει και σε μια «δυνατότητα» για τον πόνο (*souffrance*, Derrida: *L'Animal que donc je suis*), μάς επαναφέρει στην αδύναμη πάσχουσα σάρκα του Χριστιανισμού. Η ανακοίνωση ανακαλύπτει αυτές τις σκέψεις σε νεοελληνικά κείμενα που συνδιαλέγονται με τον Χριστιανισμό.

Η **Βασιλική Δημουλά** είναι διδάκτωρ Συγκριτικής Γραμματολογίας του King's College London. Το βιβλίο της *Human and More than Human: The Problematics of Lyric Poetry Ancient and Modern* (2014) προτείνει μια θεωρία του λυρικού λόγου, με διπλό άξονα την αρχαιότητα και τον ρομαντισμό. Τα ακαδημαϊκά της ενδιαφέροντα αφορούν στις σχέσεις νεοελληνικής και ευρωπαϊκής λογοτεχνίας (19^{ος} και 20^{ος} αι.), στην πρόσληψη της αρχαιότητας, στις σχέσεις λογοτεχνίας, ψυχανάλυσης και φιλοσοφίας, στις διαμεσικές προσεγγίσεις στη λογοτεχνία. Ήταν μεταδιδακτορική υπότροφος στο Πανεπιστήμιο του Princeton και του New Mexico και έχει διδάξει στο King's College London, στο ΕΚΠΑ και στα πανεπιστήμια Ιωαννίνων και Κύπρου. Εργάζεται ως Assistant Professor στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης (Τμήμα Νεοελληνικών και Βυζαντινών Σπουδών) και πρόσφατα εκλέχθηκε Επίκουρη Καθηγήτρια Συγκριτικής Γραμματολογίας στο ΑΠΘ. Πρόσφατες δημοσιεύσεις (ενδεικτικά): «C.P. Cavafy's Christianity in the Context of Fin-de-Siècle Discourses on Pleasure: The Vicissitudes of Reinvented Love» (*JMGS*), «The Weak Life of the Nation: Spyridon Zambelios' Philosophical History and Its Hegelian Roots» (*BMGS*), «Μια φωτογραφία που έχει ήδη τραβηχθεί: θετικιστικές καταβολές της εικόνας στο *Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο* του Marcel Proust» (*Εικόνα / λόγος: Ερευνητικά ζητήματα και σύγχρονες προσεγγίσεις*).

Φιόνα Αντωνελάκη, *Η απαγγελία της καβαφικής ποίησης στον μεσοπόλεμο: από τη διάλεξη στη σκηνική παρουσίαση*

Το 1921 η Μυρτιώτισσα, καθηγήτρια τότε Απαγγελίας στο Ωδείο Αθηνών, επιμελήθηκε τη δίτομη ανθολογία *Ελληνικά ποιήματα κατάλληλα για απαγγελία*. Στην ανθολογία δεν περιλαμβάνεται κανένα ποίημα του Καβάφη, αν και επιλέγονται σύγχρονοί του ποιητές, όπως ο Παλαμάς και ο Μαλακάσης. Βρισκόμαστε άραγε ακόμα στην εποχή κατά την οποία η ποίηση του Καβάφη δεν είχε γίνει γνωστή ευρύτερα στους πνευματικούς κύκλους της Αθήνας; Μήπως φταίει ο «αντιποιοτικός» και «αντιμελωδικός», σύμφωνα με την κριτική της εποχής, χαρακτήρας του καβαφικού έργου που το καθιστά ακατάλληλο για απαγγελία, όπως την αντιλαμβάνονταν έως τότε; Στην ανακοίνωση αυτή επιχειρείται η καταγραφή και η αποτίμηση των πρώτων καβαφικών αναγνώσεων στην Αλεξάνδρεια και στην Αθήνα, όσο ακόμα ζούσε ο ποιητής. Δημοσιεύματα στον τύπο της εποχής, καθώς και ποικίλα τεκμήρια από το Αρχείο Καβάφη, δείχνουν πως η προφορική διάδοση της ποίησής του πυκνώνει στον μεσοπόλεμο – κάποιες φορές με την ενθάρρυνση του ίδιου του ποιητή. Τρεις κατηγορίες προφορικής ερμηνείας διακρίνονται: (α) η απαγγελία ως μέρος φιλολογικών διαλέξεων, (β) οι παρωδίες της καβαφικής ποίησης και η προφορική ερμηνεία τους και (γ) η σκηνική παρουσίαση καβαφικών ποιημάτων από ερασιτέχνες ηθοποιούς. Τα εγχειρήματα αυτά θα εξεταστούν σε συνάρτηση προς τα ήδη γνωστά δεδομένα σχετικά με την πρόσληψη του Καβάφη (αλλά και επιμέρους ποιημάτων του), τις συζητήσεις γύρω από την ελευθέρωση της μορφής και τη διάκριση μεταξύ ποίησης και πεζού λόγου, και την τάση «απαγγελομανίας» που, κατά τον Τάκη Μουζενίδη (*Απαγγελία και τέχνη*, 1935), χαρακτηρίζει τα πολιτισμικά ήθη του μεσοπολέμου.

Η **Φιόνα Αντωνελάκη** είναι μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Τμήμα Γλωσσικών και Φιλολογικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Πάδοβας. Σπούδασε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και εκπόνησε τη διδακτορική διατριβή της στο King's College London, υπό την επίβλεψη του David Ricks (τίτλος: *Poetry in performance in postwar Greece, 1945-1965*). Έχει εκπονήσει μεταδιδακτορική έρευνα στο Πανεπιστήμιο του Princeton (2019-21) και έχει διδάξει στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (2021-23). Είναι μέλος της συντακτικής επιτροπής του επιστημονικού περιοδικού *Journal of Greek Media & Culture*. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις της επικεντρώνονται στη νεοελληνική ποίηση και ποιητική, στη σχέση της λογοτεχνίας με το θέατρο και το ραδιόφωνο, καθώς και στην ιστορία της απαγγελίας ως πολιτισμικής πρακτικής.

Nikolas P. Kakkoufa, *The Shade of C.P. Cavafy: Affective Inheritances in Modern Greek Queer Poetry*

No history of queer Greek writing exists without the poet C.P. Cavafy. Much has been written about his poetic influence and central place not only in Modern Greek literature but also globally. This presentation attempts not a study of poetic allusion but an examination of his affective inheritance and, especially, the ways in which he has – willingly or unwillingly – become the standard by which we examine the quality of queer writing. At stake is not just how Cavafy has been read but also how the affect produced by this poetry and its spatiotemporal settings keep on reappearing and haunting the writers themselves and also our ability – as scholars – to interact with queer production after Cavafy. This presentation, informed by the work of Eve Kosofsky Sedgwick, Heather Love, Sarah Ahmed, Kadji Amin, and Maria Boletsi, asks what are we still clinging to in Cavafy's version of queerness. What kind of affective past is it passing on and how are we able to move beyond that? When we unveil the field's dispositions that authorize some writers while rendering others obscene and ignored, we do so by reflecting our own field's historical inheritance. To deal with the past's affective inheritances, one would have to 'kill his darlings', including Cavafy.

Nikolas P. Kakkoufa (PhD, King's College London) is Lecturer in Modern Greek and Director of Undergraduate Studies for the Program in Hellenic Studies in the Department of Classics at Columbia University. He is an affiliated faculty member of the Institute for the Study of Gender and Sexuality and the Institute for Comparative Literature and Society. He has held research fellowships at the University of Amsterdam and other institutions of learning. His main areas of research are Modern Greek poetry, queer theory and the body, and classical reception in Modern Greek and Comparative Literature.

Λιάνα Γιαννακοπούλου, Η σκιά του Ομήρου στην ποίηση των Ελληνίδων ποιητριών (1945-2010)

Η παρουσία του Ομήρου στη νεοελληνική ποίηση έχει μελετηθεί διεξοδικά από τον David Ricks στο βιβλίο αναφοράς που δημοσίευσε το 1989, *The Shade of Homer*. Μπορούμε όμως να μιλήσουμε και για γυναικείες ανταποκρίσεις στην ποίηση του Ομήρου όπως έκαναν για παράδειγμα οι Elena Theodorakopoulos και Fiona Cox στον τόμο *Homer's Daughters* (2019); Υπάρχουν στην νεοελληνική ποίηση «κόρες του Ομήρου»; Η έρευνα δείχνει ότι στο έργο των Ελληνίδων ποιητριών η ανταπόκριση στην ποίηση του Ομήρου αναπτύσσεται μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο σε σχέση κυρίως με την πορεία του φεμινιστικού κινήματος στην Ελλάδα και βρίσκει την πιο δυναμική της έκφραση στην ποίηση της Αγγελάκη-Ρουκ. Μέσα στο λογοτεχνικό αυτό τοπίο αναδύεται με πρωτοτυπία η ποίηση της Φοίβης Γιαννίση. Στόχος της ανακοίνωσης είναι να αναδείξει τη μοναδική αυτή περίπτωση Ελληνίδας ποιήτριας στο έργο της οποίας η σχέση με τον Όμηρο ξεπερνάει τα όρια μεμονωμένων ποιημάτων και γίνεται φορέας ποιητικής. Στη συλλογή *Ομηρικά* (2010) παρακολουθούμε τη διαμόρφωση ενός (γυναικείου) ποιητικού εγώ που προβάλλει τον εαυτό του και τις εμπειρίες του πάνω στον αρχαίο μύθο. Πάνω απ' όλα όμως στα *Ομηρικά* (όπως συμβαίνει στη σύγχρονη αγγλόφωνη και γερμανόφωνη ποίηση, το *Meadowlands* της Louise Glück, το *Memorial* της Alice Oswald και το *Niemand's Frau* της Barbara Köhler), η Γιαννίση υποτάσσει το επικό στοιχείο στο λυρικό και προκρίνει μια χρήση του μύθου που συγγενεύει με αυτή της αρχαϊκής λυρικής ποίησης. Η ποιητική εξέλιξη της Γιαννίση όπως φαίνεται από τη συλλογή *Ραψωδία* (2016) και εξής επιβεβαιώνει αυτή την προοπτική.

Η **Λιάνα Γιαννακοπούλου** είναι Senior Research Fellow στο Πανεπιστήμιο του Cambridge όπου διδάσκει Νεοελληνική Λογοτεχνία. Έχει δημοσιεύσει τα βιβλία: *The Power of Pygmalion. Ancient Greek Sculpture in Modern Greek Poetry* (2007) και *Ο Παρθενώνας στην ποίηση. Μια Ανθολογία* (2009). Έχει επίσης συν-επιμεληθεί τον τόμο πρακτικών *Culture and Society in Crete. From Kornaros to Kazantzakis* (2017). Έχει δημοσιεύσει μελέτες για πολλούς νεοέλληνες ποιητές και ποιήτριες και έχει προβάλει την νεοελληνική ποίηση σε δημόσιες εκδηλώσεις στο Βρετανικό Μουσείο, στο Cambridge και στο Ελληνικό Κέντρο του Λονδίνου. Η τρέχουσα έρευνά της επικεντρώνεται στη χρήση του μύθου στο έργο των Ελληνίδων ποιητριών. Με το θέμα αυτό διατελεί Research Fellow στο Seeger Centre for Hellenic Studies του Princeton.

Αθηνά Βογιατζόγλου, “τον καλπασμό τους να το κάμουνε φτερούγα”: Το άλογο στην ποίηση και την ποιητική του Άγγελου Σικελιανού

Δυνατά, βαρβάτα, ανεμοπόδαρα, χρυσοχάλινα, ακατάλυτα, ιερά, τα άλογα πρωταγωνιστούν στην πλούσια πανίδα της σικελιανικής ποίησης με κάτι από την αριστοκρατική αίγλη και τον ηρωισμό που είχαν στην αρχαία Ελλάδα. Είτε τα κυβερνούν ηρωικές μορφές του μύθου και της ιστορίας (Αχιλλέας, Αι-Γιώργης, Μάρκος Κράλιεβιτς, Καραϊσκάκης, βασιλιάς Κωνσταντίνος ο Α' κλπ.) είτε, συχνότερα, σχετίζονται με τον Σικελιανό ως ήρωα του έργου του, μέσω ενός πυκνού δικτύου παρομοιώσεων και μεταφορών: άλλοτε εμφανίζεται να καλπάζει χωρίς αναβάτη στα λιβάδια και τα βουνά, άλλοτε τιθασεύει άγρια άλογα με την αυτοπεποίθηση της τέχνης του, άλλοτε απογειώνεται μαζί τους σαν επάνω σε Πήγασο. Από τα λευκά και λες βγαλμένα από τον κόσμο του παραμυθιού άλογα των πρώτων, αποκηρυγμένων ποιημάτων του, ως τα «πραγματικά» άλογα του *Αλαφροϊσκιωτου* και των *Συνειδήσεων* (που χάρη στη βαθιά φυσιογνωσία του ποιητή περιγράφονται με μοναδική λεπτομέρεια σε ποικίλες όψεις του βίου τους) και ως τα όλο και πιο λυτρωμένα από τους περιορισμούς της βαρύτητας, του χώρου και του χρόνου άλογα των *Λυρικών Β'*, τα ευγενικά αυτά ζώα σηματοδοτούν τις κυριότερες φάσεις εξέλιξης της ποίησης του Σικελιανού.

Η **Αθηνά Βογιατζόγλου** εκπόνησε το διδακτορικό της στο King's College London και είναι Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων. Έχει δημοσιεύσει δυο μονογραφίες για τον Άγγελο Σικελιανό (*Η Μεγάλη Ιδέα του λυρισμού*, 1999, και *Η γένεση των πατέρων* 2005), μια βιογραφία του Γιώργου Κοτζιούλα (*Ποίηση και πολεμική*, 2015 – Βραβείο Δοκιμίου του περ. Αναγνώστη 2016), μια συναγωγή μελετών για

την ποίηση (*Συνομιλίες ποιητών. Μεταπλάσεις, παρωδίες και αντίλογοι στη νεοελληνική λογοτεχνία του 20ού αιώνα*, 2019) και ένα βιβλίο για την ποίηση της Μαρίας Κυρτζάκη (2020). Έχει δημοσιεύσει τις ποιητικές συλλογές *Ερωτοπαίγνια* και *Πορτρέτα* (2019, 2021) και η πρώτη νουβέλα της θα κυκλοφορήσει από την Κίχλη σύντομα.

Irene Loulakaki-Moore, [Translating the Unknown: Andonis Fostieris's Poems of Poetics in Translation](#)

The relation between linguistics and poetics has been a constant source of inspiration for Andonis Fostieris since the beginning of his career. His poetry is concerned with the exploration of the boundaries between the poetic and metalingual function of language, the role of the speaking subject as a consciousness trapped in the tensions between rhetoric and grammar, metaphor and metonymy, struggling to control the arbitrariness of the sign and the endlessly unstable relation between signifier and signified. *Ars Poetica*, the new volume of Fostieris' poems, which I translated into English, consists mainly of poems of poetics in which emptiness and darkness, the ineffable and the unknown emerge as recurrent symbols of the poet's lifelong preoccupation with the relation between language and truth, the sound and sense of the words, a preoccupation that presents an interesting and revealing challenge for the translator of his work.

Irene Loulakaki-Moore studied Pedagogy in Greece and Modern Greek and Comparative Literature at King's College London with a Greek State Scholarship. Her PhD dissertation, *Seferis and Elytis as Translators*, was published in 2010. For many years she has worked as a teacher, education policy researcher and school advisor while continuing her collaboration as translator and literary critic with Greek and English journals. Presently, her research projects focus on Modern Greek and Comparative Literature and Poetics, Creative Writing, Language and Literary Theory. *Ars Poetica*, her volume of translations of Andonis Fostieris' poetry, was published by Colenso Books (2023).

Βασίλης Λέτσιος, [Ο Κωνσταντίνος Θεοτόκης μεταφράζει τη Σακούνταλα του Καλιδάσα και «κατά το Μαχαβάρατα»](#)

Στις μεταφραστικές εργασίες του Θεοτόκη από τα σανσκριτικά η μεγαλύτερη είναι της *Σακούνταλας*. Ο Θεοτόκης, διαφοροποιούμενος από άλλους Ευρωπαίους μεταφραστές της *Σακούνταλας*, στόχευε σε μια ενιαία μεταφραστική εργασία που θα περιλάμβανε μετάφρασμα της *Σακούνταλας* του Καλιδάσα και «κατά το Μαχαβάρατα». Σήμερα που τα μεταφράσματα είναι και τα δύο δημοσιευμένα (1908, 1986) μπορούν να αναγνωσθούν παράλληλα και, με οδηγό την «Εισαγωγή», να γίνουν κατανοητές, ως προς το περιεχόμενό τους, οι διαφοροποιήσεις ανάμεσά τους. Στην ανακοίνωση θα παρουσιαστούν ζητήματα ποιητικής των δύο μεταφρασμάτων, καθώς και ερμηνείας τους στο πλαίσιο της διάθεσης του Θεοτόκη για συγκριτική ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων, πρωτότυπων και μεταφρασμένων, τόσο της αρχαιότητας όσο και σύγχρονων.

Ο Βασίλης Λέτσιος εκπόνησε το διδακτορικό του στο King's College London και είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Το επιστημονικό του έργο περιλαμβάνει τη μονογραφία *The Ghost Behind the Arras: Transformations of the "Political verse" in Twentieth-century Greek Poetry* (2013), τη συνεπιμέλεια του τόμου «Ένα καράβι αχνοφαίνεται στον ορίζοντα». *Ο φινλανδός περιηγητής Όσκαρ Έμιλ Τουντέερ στην Ελλάδα και το Χισαρλίκ* (1881-1882) (2017), και μελέτες για την ελληνική λογοτεχνία (19ος και 20ός αι.) με έμφαση σε ζητήματα λογοτεχνικής μετάφρασης, στιχουργικής κ.λπ. Είναι Πρόεδρος του Εφορευτικού Συμβουλίου της Δημόσιας Κεντρικής Ιστορικής Βιβλιοθήκης Κέρκυρας και Διευθυντής του Εργαστηρίου Μετάφρασης της Ελληνικής Γραμματείας στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου.

Γεωργία Γκότση & Γεωργία Φαρίνου-Μαλαματάρη, [Παπαδιαμάντης και Τέννυσον: Μια σύνθετη διακειμενική συνομιλία](#)

Στην ανακοίνωση διερευνώνται όψεις της τύχης του άγγλου ποιητή Άλφρεντ Τέννυσον στην Ελλάδα εστιάζοντας στην πρόσληψή του από τον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη. Αυτό διότι εκτός από τις αναφορές στη ζωή και το έργο του Τέννυσον στον ελληνικό Τύπο του fin-de-siècle, που πιθανότατα ήταν γνωστές στον Έλληνα συγγραφέα, ο Παπαδιαμάντης γνώριζε τον ποιητή μέσα από τις μεταφράσεις που έχει εκπονήσει και ιδίως από τη μετάφραση (1895-96) του μυθιστορήματος *Οι δίδυμοι του ουρανού* (*The Heavenly Twins*) της αγγλίδας φεμινίστριας συγγραφέα Sarah Grand στο οποίο είναι εμφανής η διαλογική σχέση με ποιήματα του Τέννυσον. Στόχος είναι να ανιχνεύσουμε διαμεσολαβημένα τεννυσονικά θέματα, μοτίβα και εικόνες (όπως π.χ. το τραγούδι, ο καθρέφτης, η νεκρική βάρκα, η ερωτική επιθυμία και ο θάνατος, η σχέση ζωής και τέχνης, ρομαντισμού και ρεαλισμού) και τη δημιουργική αφομοίωσή τους στο διηγηματογραφικό έργο του Παπαδιαμάντη μετά το 1895.

Η **Γεωργία Γκότση** είναι Καθηγήτρια Νεοελληνικής και Συγκριτικής Φιλολογίας στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών, όπου υπηρετεί από το 2004. Σπούδασε Ελληνική και Συγκριτική Φιλολογία στο ΕΚΠΑ, στο University of North Carolina at Chapel Hill (ΗΠΑ) και στο Kings' College London (ΗΒ). Δίδαξε Νεοελληνική και Συγκριτική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Brown (1996-2003). Ερευνητικά ενδιαφέροντα: ελληνική και ευρωπαϊκή λογοτεχνία του 19ου, του 20ού και του 21ου αι.· πολιτισμικές μεταφορές, δίκτυα και διαμεσολαβητές· λογοτεχνία και υλική αρχαιότητα· ζητήματα πρόσληψης και μετάφρασης· η πόλη στη λογοτεχνία· το λαϊκό μυθιστόρημα· οι Εβραίοι στην ελληνική λογοτεχνία: θέματα μνήμης και μετα-μνήμης. Έχει δημοσιεύσει τα βιβλία *Η ζωή εν τη πρωτεύουση. Θέματα αστικής πεζογραφίας από το τέλος του 19ου αιώνα* (2006), *«Η διεθνοποιήσις της Φαντασίας»*. *Σχέσεις της ελληνικής με τις ξένες λογοτεχνίες τον 19ο αιώνα* (2010), *Ελίζαμπεθ Μ. Έντμοντς. Μια βικτωριανή βιογραφεί τον Ρήγα. Εισαγωγή – Κείμενο – Σχόλια* (2020). Έχει επιμεληθεί την έκδοση του μυθιστορήματος *Οι Άθλιοι των Αθηνών* του Ιωάννη Κονδυλάκη (1999) και, σε συνεργασία με τη Δέσποινα Προβάτα, τον συλλογικό τόμο *Languages, Identities and Cultural Transfers: Modern Greeks in the European Press (1850-1900)* (2021).

Η **Γεωργία Φαρίνου-Μαλαματάρη** είναι Ομότιμη Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας του ΑΠΘ (1986-2014). Σπούδασε Κλασική (1974) και Βυζαντινή και Νεοελληνική Φιλολογία στο ΕΚΠΑ (1976). Εκπόνησε τη διδακτορική της διατριβή στο King's College London. Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται: η ελληνική πεζογραφία και κριτική (19ος αι. έως σήμερα), η ελληνική και ξένη βιογραφία και η σχέση της με το μυθιστόρημα, η αφηγηματολογία και ο Μπαχτίν, ζητήματα πρόσληψης και μετάφρασης. Έχει δημοσιεύσει τα βιβλία *Αφηγηματικές Τεχνικές στον Παπαδιαμάντη 1887-1910* (1987), *Γιάννης Μπεράτης. Σχεδιάσμα Βιο-εργογραφίας. Το Πλατύ Ποτάμι* (1994), *Το σχοίνισμα της γραφής. Παπαδιαμαντ(ολογ)ικές μελέτες* (2014). Έχει επιμεληθεί τους τόμους: *Ο Ψυχάρης και η εποχή του* (2005), και σε συνεργασία με τον Μιχ. Χρυσανθόπουλο, τον τόμο *Μοντερνισμός και Νέα Κριτική* (2013). Επίσης τους τόμους *Γρηγόριος Ξενόπουλος. Επιλογή κριτικών κειμένων* (2002) και *Εισαγωγή στην πεζογραφία του Παπαδιαμάντη* (2005), με εκτενείς εισαγωγές, καθώς και το επίμετρο «Βασίλης Βασιλικός, Ζ: Πενήντα χρόνια μετά» στην τελευταία έκδοση του βιβλίου (2016). Άρθρα της, μελέτες και κριτικές έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και ξένα περιοδικά και σε συλλογικούς τόμους.

John Kittmer, [Tackling a Monstrous Masterpiece: Translation Challenges in Ritsos's Verse Autobiography](#)

No English translation of Ritsos's verse autobiography, *Το τερατώδες αριστούργημα* (1977), has ever been published, despite its importance to an understanding of Ritsos's life and writing. This reticence reflects the formidable complexity of the text, which not only defies and substantially negates the autobiographical genre (through the use of surrealist techniques, a fragmented chronological framework, and ideologically informed problematization of the genre), but also refers in highly allusive and often playful ways to the many authors and artists whose work had been important to Ritsos's own development as a writer. The speaker is currently preparing an English translation of the text for publication by Aiora Press. He will present some of the methodological challenges and choices presented by the poem, drawing comparisons both with Ritsos's own views about translation techniques and with other recent translations of Ritsos's work, and giving specific examples of difficulties posed by the text, together with some of the solutions the speaker is proposing in his translation.

John Kittmer earned a PhD in Modern Greek Literature from King's College London (2019). His thesis, *Ritsos as Reader: The Poetics of Eclecticism in the Mature Work of Yannis Ritsos*, was co-winner of the UK Society for Modern Greek Studies' inaugural Niki Marangou Prize for best doctoral dissertation. John has published articles and reviews on Greek literature, Anglo-Hellenic relations, Philhellenism and Classics in learned journals and newspapers. His most recent published work includes: 'Introduction' to David Harsent: *A Broken Man in Flower: Versions of Yannis Ritsos* (2023); 'Introduction' to David Harsent, *Homeland: Eighteen Bitter Songs* (2021); 'Ritsos on Monemvasia', *Argo: A Hellenic Review* 8 (2018); 'Το πένθος και η παρακαταθήκη', *Καθημερινή* (18.9.22); 'The English and Greek Churches in Contact: A Historical Overview', in L.W. Doolan (ed.), *Opening the Doors: A View into the Historic Tradition and Current Life of St Paul's Church Athens* (2022); '1821-2021: Philhellenism, Past and Present', *Greece Is, Καθημερινή* (24.3.21); and 'Αγγλοελληνισμός – Περιπέτειες σε πολιτιστικές ανταλλαγές', *Καθημερινή* (25.2.20). In addition to work on his translation of *Το τερατώδες αριστούργημα*, he is currently co-editing, with S. Geroulanos and P. Tambakaki, C.P. Cavafy: *Poetics and Reception – Music, History and the Arts*. John served as Chair of The Anglo-Hellenic League and as British Ambassador to Greece (2013-16).

Anthony Hirst, *Haiku and Tanka in Japanese, Greek and English*

This paper discusses the haiku and tanka forms as they function in Japanese, and refer to a common misunderstanding among non-Japanese writers. I will also present some of my own “redistillations” of the haiku of the 17th-century master Matsuo Bashō. I will further consider the challenges and advantages of working in constrained poetic forms, and take a brief critical look at the debased and relatively unconstrained so-called “haiku” prevalent among writers in English, especially in the USA. My presentation draws specific examples from Theodore Stephanides’s English translations of a large selection of the Greek haiku and tanka written by Dimitrios I. Andoniou, which are virtually unknown and as yet unpublished. I will give some samples of both the originals and the translations, noting the constraints which Andoniou and Stephanides imposed upon themselves.

Anthony Hirst studied Theology and English at Cambridge. In 1993 he went back to university, King’s College London, and began an undergraduate degree in Hellenic Studies, but after a year switched to an MA in Byzantine Studies, followed by a PhD, supervised by David Ricks and completed in 1999. His dissertation studied “The appropriation of biblical and liturgical language in the work of Palamas, Sikelianos and Elytis” and was published as *God and the Poetic Ego*. After a year as a research fellow at Princeton, he taught Modern and Byzantine Greek Language and Literature in the Institute of Byzantine Studies at Queen’s University Belfast (until 2009). From 2014 on, he has been involved in publishing, setting up Colenso Books in London, initially to publish translations of Greek literature, but then broadening out to include original poetry and fiction in English (including three volumes of his own poetry), and original poetry in Greek. He edited the Greek text of the main body of Cavafy’s poems for Oxford World’s Classics (2007) and, for other publishers, co-edited volumes of essays on Alexandria (2004) and the Ionian Islands (2014). He also edited and translated *These Scattered Isles: Alonnisos and the Lesser Northern Sporades* by Kostas Mavrikis (2010).

Honorand David Ricks is Professor Emeritus of Modern Greek and Comparative Literature at King’s College London and Honorary Senior Research Fellow at the University of Birmingham. He wrote a doctoral dissertation at King’s on the reception of Homer in modern Greek poetry—a topic that became the seminal book, *The Shade of Homer: A Study in Modern Greek Poetry* (1989). He collaborated closely with Roderick Beaton from 1989 to 2018, supervising together some 40 doctoral students in modern Greek literature and culture. Over the course of his King’s career (-2020), David developed and generously shared his phenomenally deep knowledge of Modern Greek poetry and short fiction, the classical tradition, reception and translation, and he initiated the teaching programmes in Comparative Literature at King’s. He has published on many phases of Greek poetry, from *Digenes Akrites*, *Erotokritos*, Solomos, Kalvos, Palamas and Cavafy to Sikelianos, Skarimbos, Anagnostakis, Sinopoulos, Vayenas and Ganas. Among David’s other books are *Byzantine Heroic Poetry* (1990) and the edited volumes *Byzantium and the Modern Greek Identity* (1998, with P. Magdalino), *The Making of Modern Greece* (2009, with R. Beaton), and *The British Council and Anglo-Greek Literary Relations, 1945-1955* (2018, with P. Mackridge). David is Editor, with Ingela Nilsson, of *Byzantine and Modern Greek Studies*, a position in which he continues to mentor younger scholars.

Ο **David Ricks** είναι Ομότιμος Καθηγητής Νεοελληνικής και Συγκριτικής Φιλολογίας στο King’s College London και Επίτιμος Senior Research Fellow στο Πανεπιστήμιο του Birmingham. Εκπόνησε το διδακτορικό του στο King’s με θέμα την πρόσληψη του Ομήρου στη νεοελληνική ποίηση, μελέτη που εξελίχθηκε στο θεμελιώδες βιβλίο του *The Shade of Homer: A Study in Modern Greek Poetry* (1989). Συνεργάστηκε στενά με τον Roderick Beaton και από το 1989 έως το 2018 επέβλεψαν γύρω στις 40 διδακτορικές διατριβές στη νεοελληνική λογοτεχνία και κουλτούρα. Κατά τη διάρκεια της θητείας του στο King’s (-2020), ο David ανέπτυξε και μοιράστηκε γενναιόδωρα τη μοναδικού πλάτους και βάθους γνώση του της νεοελληνικής λογοτεχνίας, της κλασικής παράδοσης, της λογοτεχνικής πρόσληψης και της μετάφρασης, και επίσης οργάνωσε τα προγράμματα σπουδών στη Συγκριτική Λογοτεχνία στο King’s. Έχει δημοσιεύσει μελετήματα που καλύπτουν ένα τεράστιο χρονικό άνωμα, ξεκινώντας από τον *Διγενή Ακρίτα* και τον *Ερωτόκριτο* και προχωρώντας σε άλλους παλαιότερους και νεότερους νεοέλληνες δημιουργούς (Σολωμός, Κάλβος, Παλαμάς, Καβάφης, Σικελιανός, Σκαρίμπας, Αναγνωστάκης, Σινόπουλος, Βαγενάς, Γκανάς). Άλλα βιβλία του David είναι το *Byzantine Heroic Poetry* (1990) και οι επιμέλειες των τόμων *Byzantium and the Modern Greek Identity* (1998, με τον P. Magdalino), *The Making of Modern Greece* (2009, με τον R. Beaton), και *The British Council and Anglo-Greek Literary Relations, 1945-1955* (2018, με τον P. Mackridge). Ο David είναι Εκδότης, μαζί με την Ingela Nilsson, του έγκριτου περιοδικού *Byzantine and Modern Greek Studies*, θέση μέσα από την οποία συνεχίζει να ενθαρρύνει τους νέους ερευνητές.